
Processus iudiciarius secundum stilum Pragensem (výsledky projektu)

DOMINIK BUDSKÝ

Tato stať chce informovat o výsledcích projektu *Processus iudiciarius secundum stilum Pragensem* a zároveň nastínit další výzkumné perspektivy v oboru dějin kanonického práva ve středověku.

Hlavním výsledkem projektu podpořeným dvěma navazujícími granty Grantové agentury Univerzity Karlovy je edice středověkého kanonickoprávního traktátu *Processus iudiciarius secundum stilum Pragensem* sepsaného v 80. letech 14. stol. oficiálem arcibiskupa pražského a kanovníkem Metropolitní kapituly Mikulášem Puchníkem († 1402).

Nezbytnou součástí projektu je publikační činnost, která vedle několika konferenčních příspěvků zahrnuje i samostatně publikované studie v domácích (*Mediaevalia Historica Bohemica*, *Acta iuridica Olomucensia*, *Studie o rukopisech*) i zahraničních recenzovaných časopisech (*Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte-Kanonistische Abteilung*). Jde především o biografii autora traktátu Mikuláše Puchníka, kanonickoprávní rozbor díla a rozbor všech dochovaných rukopisů.

Zmíněná biografie přitom nepostrádá řadu zajímavých momentů. Mikuláš Puchník patřil mezi vrstevníky a kolegy Jana z Pomuku a spolu s ním zažil i běsnění krále Václava IV. v březnu roku 1395, ze kterého ovšem vyvázl relativně bez úhony.

Stejně tak i obsahový rozbor Puchníkovy díla přinesl řadu důležitých poznatků. Zkoumané dílo bylo podrobeno obsahové i stylistické komparaci s několika časově i tematicky blízkými traktáty a posléze se podařilo prokázat, že *Processus iudiciarius* je projevem, ve středověku poměrně vzácné, „autorské originality“ spočívající jak ve struktuře tak stylu.

Edice byla prozatím zpracována s použitím čtyř nejstarších rukopisů sahajících svým vznikem ještě do 14. stol. Dalších devět rukopisných dochování díla na své zpracování do podoby úplné kritické edice a následné monografické vydání ještě čeká.

Řešitel projektu se během svého výzkumu zúčastnil mezinárodního kongresu ICMAC (*Iuris Canonici Medii Aevi Consociatio*) v Torontu (2012). Kongres pořádaný ve čtyřletých intervalech je hlavní událostí daného oboru za účasti badatelů z celého světa. Jedná se o významnou příležitost k setkávání i vzájemným konzultacím. Tematika příspěvků na těchto kongresech je velmi široká a kromě vlastního normativního práva si všímá i práva procesního, synodálního, průníků mezi kanonickým právem a teologií a v neposlední řadě také práva obyčejového a nových publikací-edic. Mezi nejzajímavější

příspěvky (z hlediska mého badatelského zaměření) patřily nepochybně přednášky Susan L'Engle *Glossing the Margins: Strategies for Learning the Law* a profesora práv na harvardské univerzitě Charlese Donahue, jehož nejnovější kompendium z oblasti manželského práva vzbuzuje zaslouženou pozornost odborné veřejnosti.¹

Samotná badatelská činnost nebyla pro předkladatele disertace a zpracovatele projektu nikterak snadnou z toho důvodu, že na domácí půdě byla dějinám kanonického práva (nejen) ve středověku věnována pozornost jen nahodile a mezerovitě. V otázkách juristických se tak bylo nutné spolehnout do značné míry na zahraniční literaturu a semináře pro doktorandy pořádané organizací CLASMA na univerzitě v Cambridge.

Závěrem nezbývá než popřát české kanonistice badatelsky produktivnější období a více nových výzkumných pracovníků i projektů a vyjádřit velký dík Katolické teologické fakultě UK za podporu po celou dobu doktorského studia.

¹ DONAHUE, Charles. *Law, Marriage, and Society in the Later Middle Ages: Arguments about Marriage in Five Courts*. Cambridge: Cambridge UP, 2008.